

AVUSTURYA CUMHURİYETİNİN MALİ ANAYASASI VE VERGİ SİSTEMİ

Prof. Dr. Richard KERSCHAGL
Viyana Üniversitesi

I

Avusturya vergi sisteminin takdiminde, önce kısmen tarihi mahiyeti de haiz olan bazı ana açıklamalar yapmak zaruridir. Avusturya'nın mali anayasası ve vergi sistemi, memleketin federal karakteri tarafından tayin edilmektedir. Muhtelif sahalardaki salâhiyetlerin taksimi, buna göre vuku bulmaktadır. Böyle bir yetki dağılımı, belki de bilhassa vergi sistemi sahasında en belirli bir şekilde göze çarpmaktadır. Ü.S.A. veya İsviçre gibi federal bünyeye sahip diğer Devletlerin aksine, federe Devletlerin salâhiyet sahasına giren ilkokullar müstesna, eğitim sisteminin büyük bir kısmı, yani yüksek, orta ve meslek okullarının tamamı federal Devletin yetkisi altındadır. Keza, adli işlerin mecmuu, münhasıran merkezi Devletin (Bund) salâhiyeti sahasına girmektedir. O halde, Avusturya'nın Devlet bünyesi, iki sahada Amerika Birleşik Devletleri veya İsviçre'ninkinden esas itibariyle ayrılmaktadır. Mamafih, federatif mânâdaki salâhiyet taksimi, en belirli bir şekilde vergiler sahasında mevcuttur; zira, bu sahada anayasada derpiş edilen üç kamu şahsına, yani federal Devlete, federe Devletlere ve Komünlere muayyen yetkiler düşmektedir.

Ancak, bu salâhiyetler Avusturya Cumhuriyeti'nin tesis edildiği 1918 yılındanberi esash değişikliklere mâruz kalmıştır. Avusturya'nın Alman işgaline kadar federal Devlet, federe Devletler ve komünler arasında vergi salâhiyetleri eşit bir şekilde paylaşıyordu; buna mukabil, 1938-1945 yılları arasında Alman rejimi federe Devletleri kaldırdı. Bunların yerine, Alman mülki teşkilâtına esas teşkil eden bölgeler (Gaue) ikame edildi. "Gau" denilen bu bölgeler, yalnız Avusturya federe Devletlerinin tarihi hudutlarını ihata etmekle kalmayıp, aksine bazı hallerde pek çok federe Devletleri birleştirmekte, bunların hudutlarını değiştirmekte ve hattâ bir federe Dev-

leti yekdiğerinden ayrı iki federe Devlet haline getirmekte idiler. Avusturya'nın 1945 yılında istiklâline kavuşmasından sonra, bütün bu değışiklikler kaldırıldı ve tekrar 1938 öncesi duruma avdet edildi. Fakat, bu "Gau" ların esasen hiçbir vergi yetkileri olmayıp, münhasıran Reich'in, yani mrekezi Devlet'in malî yardımları ile yaşıyorlardı. Evvelki federe Devletlerin sahip oldukları vergi hakları, geçici olarak komünlere verildi. Bu suretle, komünlerin vergi tarhı hususundaki yetkileri artmış oldu. Avusturya'nın 1945 yılında istiklâline kavuşmasından sonra da, federe Devletlerin vergi hakları eski haline iade edilmedi ve onlar, sadece salâhiyetleri sahasına düşen resimleri, meselâ avcılık'tan, balıkçılık'tan ve benzeri işlerden alınan resimleri almakla iktifa ettiler. Mamafih, esasen merkezi Devlet (Bund) tarafından tahsil edilen ve fakat hâsılatı merkezi Devlet, federe Devletler ve komünler arasında paylaşılan vergilerden daha fazla hisse verilmek suretiyle telâfi ediliyorlardı. Tevzie tâbi olan ve Avusturya vergi ve resimler manzumesinin ağırlık kısmını teşkil eden bu vergiler, bugün merkezi Devlet, federe Devletler ve komünlerin en önemli gelir kaynağını teşkil etmektedirler.

Vergilerin federatif tevzii ile merkezi idâresinin en iyi kısmını arz eden "Abgabenteilung" denilen vergiler taksimi, uzun zaman yalnız Avusturya malî anayasasının tipik bir karakteristiğı idi. Fakat, bu sahada elde edilen iyi tecrübeler, pek çok memleketleri, bu arada bilhassa Federal Almanya Cumhuriyet'ini bu misali takibe ve ayrıca bir kaç mühim vergide taksim prensibini tatbika sevketmiştir.

Ancak, bu vergi taksimi, malî tevzin tarafından geniş ölçüde tâdil edildi. Her beş senelik devrede, tevzi anahtarında tadilât yapılması öngörüldü. Bu tadilâtın sebebi ise, bir çok hallerde ikamet edilen komünlerle (Wohngemeinden), işletmelerin bulunduğu komünlerin (Betriebsgemeinden) aynı olmaması neticesinde, işletmelerin bulunduğu komünlerin gelirler elde etmesine mukabil, ikamet edilen komünlerin giderlerin büyük bir kısmını deruhte etmek mecburiyetinde olmalarında ve böylece işletme yerindeki tesadüfilğin ikamet edilen komünler bakımından âdâletsizliklere sevk etmesi hâdisesinde mündemiçtir. Malî tevzinin (Finanzausgleich) diğer sebeplerinden biri de, federal başşehir Viyana'nın federe Devlet ve aynı zamanda komün olması ve bu yüzden çift gelire sahip olması durumundan doğmaktadır. Nihayet, firmaların yeri (Sitz der Firmen) ile işletmelerin yerinin (Sitz der Betriebe) aynı olmaması ve aksine, firmaların yerinin bilhassa Viyana ve bir kaç federal Devlet başşehirinde toplanması hali de büyük bir rol oynamakta idi. Zira, bu suretle, işletmelerin bulunduğu komünler (Betriebsgemeinden), işletmelerin bil-

fiil idare ve tescil edildiği komünler (Sitzgemeinden) muvacehesinde mu-tazarır oluyorlardı. Bütün bunların dışında, malî tevzin kanununda, mer-kezi Devlet'in federe Devletlere, komünlere yapmış olduğu malî yardım-lar meselesi ve keza federal Devlet tarafından federe Devletlere ve ko-münlere idarî vazifelerin devri dolayısıyla onların tazmini hususu da tanzim edildi. Bu tadilat sonunda, gerçek vergi taksiminin (şekli değil), malî anayasa kanunu kadar malî tevzin tarafından da tayin edilmekte olduğu söylenebilir.

Son olarak, Avusturya'da merkezi Devlet'in salâhiyet hususunda rüç-han hakkını (Die sogenante Kompetenz-Kompetenz) haiz olduğunu ilâ-ve edelim. Bunun tatbikat bakımından ifade ettiği manâ, malî anayasada kesin bir şekilde federe Devletlere veya komünlere tam veya kısmen dev-redilmeyen bütün vergiler, merkezi Devlet'in tasarrufu sahasına girer; me-selâ bu yüzden, meclisin kararı olmaksızın hiç bir şekilde yeni vergiler konamaz. Bundan maada, federal Devlet, bina vergisi, ticarî kazançlar vergisi gibi bazı vergilerin nisbetlerini tesbiti, kendisi için mahfuz tut-maktadır. Bununla, bir taraftan iktisadî ve nakdî sahadaki birliği temin, diğer taraftan komünler vasıtasıyla aşırı vergilendirmeye mâni olmak amacı güdülmektedir. Bu hususta, meselâ komşu İsviçre'de kantonlarla ilgili vergi salâhiyetlerine istinaden elde edilen iyi tecrübelerden çok faz-la istifade edilmiştir.

II

Avusturya malî anayasası, esas itibariyle dört grup vergi tefrik et-mektedir. Birinci grup, merkezi Devlet, federe Devletler ve komünler gi-bi üç kamu şahsından yalnız birinin tasarruf edebileceği öz gelirlerini kapsamaktadır :

Merkezi Devlet	Federe Devletler	Komünler
Kurumlar vergisi	Avcılık ve balıkçılık - tan alınan resimler	Arazi vergisi
Servet vergisi		Komün sinâî - ticarî kazanç vergisi
İdare meclisi azalarına yapılan ödemelerden alınan vergi (Aufsichtsratsab - gaben)	Turizimden alınan re- simler	
	İlanlardan alınan re - sim	"Lohnsummensteuer"

İstihlak vergileri	Gümrük resimler (Mauten)	Meşrubat vergisi
(Tütün, tuz, kiprit ve çakmaktan alınan vergiler ile damga resmi ve hukuki muamelelerden alınan harçlar)	Yangından korunma vergisi (Feuerschutzsteuer) Diğer gelirler	Eğlence resimleri Köpek vergisi İlan resimleri (Anons ve afişler için)
Sinai-ticari kazançlar vergisi (Bundesgewerbesteuer)		Hava vergisi (Luftsteuer)
Merkezi Devlet monopol ve işletmelerinden sağlanan gelirler		Diğer gelirler
İthalat ve ihracat gümrükleri		
"Zahlenlotto" kazançları		
Diğer gelirler		

İkinci grup, paylaşılan vergileri ihtiva etmektedir. Bunlar, aşağıdaki şekli arz etmektedir :

	Merkezi Devlet	(% olarak) Federe Devletler	Komünler
Beyanname esasına göre tarh edilen gelir vergisi	40	30	30
Ücret vergisi	55	25	20
Kapital irat vergisi	50	15	35
Muamele vergisi			
1967 - 1969 yıllarında	40	37	23
1970 - 1972 yıllarında	39,5	37,5	23
Bira vergisi	17	57	26
Şarap vergisi	40	30	30
Veraset ve intikal vergisi			
Gayri menkulleri iktisap vergisi	20	-	80
Motorlül nakil vasıtaları vergisi			
1967 yılında	57	40	3
1968 yılında	50	47	3

1969 yılında	38	59	3
1970 yılında	26	74	-
1971 yılında	14	86	-
Petrol vergisi			
1967 - 1969 yıllarında	6	74	20
1970 - 1972 yıllarında	2	74	24
Kumarhane resmi			
Bütün sene faaliyette olan kumarhanelerde	84	8	8
Yılın bazı zamanlarında faaliyette olan kumarhaneler	70	15	15

Üçüncü grup, paralel vergilendirme "Parallelbesteuerung" diye isimlendirilen vergilendirme imkânlarını ihtiva etmektedir. Bu nevi vergilendirme şeklini geniş ölçüde U.S.A.'da görmekteyiz; meselâ, orada gelir, veraset ve intikal vergileri bir taraftan merkezî Devlet vergisi, diğer taraftan münferit âza Devletler vergisi olarak tahsil edilmektedirler. Avusturya'da ise, böyle bir paralel vergilendirme imkânından şimdiye kadar az istifade edildi. Gerek merkezî Devlet, gerekse komünler tarafından tahsil edilen ve fakat nisbetleri itibariyle her iki halde de aynı olan sinâî-ticarî kazançlar vergisi (Gewerbsteuer) buna misal teşkil eder.

Dördüncü grup olarak, merkezî Devlet, federe Devletler veya komün vergilerini tamamlayıcı mahiyette olan munzam vergilere (Zuschlagssteuern) işaret edelim. Mamafih, bunlardan istifade —meselâ bira vergisi ve turizm resminde olduğu üzere— yalnız bir kaç hale inhisar etmektedir.

III.

Merkezî Devletin öz vergileri hakkında şunları söyleyebiliriz :

Kurumlar vergisi, 16 Ekim 1964 tarihli Alman kurumlar vergisi kanununa istinat etmektedir. O, pek çok kanunlar, bu arada, son olarak 1966 tarihli kurumlar vergisi kanunu ile tamamlandı ve değiştirildi.

Kurumlar vergisi, mahiyeti itibariyle gelir vergisine benzer. Ancak, gelir vergisinin aksine hakikî şahısları değil, bilâkis birinci derecede hükmi şahıslara, fakat bunun yanısıra hükmi şahsiyeti olmayan hukukî teşekküllere de yönelmektedir. Bu yüzden, kurumlar vergisine bilhassa sermaye şirketleri (anonim şirketler, eshamlı komandit şirketler, limited

şirketler) tâbidirler. Saniyen, kooperatif şirketler, sigorta şirketleri, özel hukukun diğer hükmi şahısları, hukuken müstakil olmayan dernek, tesis ve vakıflar, kamu iktisadi teşekkülleri, kartel sendikaları (hukukî şekil nazarı itibare alınmaksızın) bu mükellefiyetin şümulüne girmektedirler.

Kurumlar vergisi kanununda da tıpkı gelir vergisi kanununda olduğu gibi, mahdut ve gayri mahdut olmak üzere iki veçheli bir vergi mükellefiyeti kabul edilmiştir. Ticarî muamelelerinin tedvir olduğu mahal veya ikametgâhları ("Sitz") memleket dahilinde olan kurumlar, şahsî teşekküller ve tesisler, *mahdut surette*, yani münhasıran *dahilî kazançları* itibariyle mükellefiyete tâbidirler. Vergiye tâbi kurumun mukavelenamesinde ("Gesellschaftsvertrag") veya esas nizamnamesinde ("Satzung") gösterilen yer, ikametgâh ("Sitz") addedilmektedir.

Kurumlar vergisi, mükellef şirketin bir takvim yılı içinde elde ettiği gelir üzerinden alınır. Esas itibariyle, vergiye tâbi gelir mefhumunun izahı ile bu gelirin tespit edilmesinde gelir vergisi kanunun hükümleri uygulanır.

Kurumlar Vergisinin tarifesine gelince :

Gelir tranşı (Şilin olarak)	Vergi nisbeti (%)
100.100-113.600	24 (Buna ilâveten 100.000 şilini aşan gelir meblâğından % 50)
113.700-200.000	30 (Buna ilâveten 200.000 şilini aşan gelir meblâğından % 50)
1.000.100-1.111.100	40 (Buna ilâveten 1.000.000 şilini aşan gelir meblâğından % 40)
1.111.100 den fazla	40

Kurumlar vergisi, federe Devletler ipotek teşekküllerinin (Avusturya ipotek tesislerine bağlı ipotekli tahvil müessesesi dahil) komün kredisi, aynı ve ziraî kredi muamelelerinden elde ettikleri kazançlardan —bu krediler dört yıl içinde geri ödendiği takdirde— tarifinin yarısı itibariyle alınır. Keza, karma ipotek bankalarının ipotek bankası kanununda (§ 5) gösterilen muamelelerden elde ettikleri kazançlar hakkında da aynı şey vârittir. Bazı hallerde ise (meselâ, kredi kooperatiflerinin, köy yangın sigorta birliklerinin kazançları için) kurumlar vergisi, muayyen şartların tahakkuku ile sadece normal tarifinin üçte biri nisbetindedir.

Kurumlar vergisinin beyanname tarh ve tahakkukuna taallük eden muameleleri gelir vergisindeki benzer bir surette vuku bulmaktadır.

Münhasıran merkezî Devlete ait diğer bir vergi, *servet vergisidir*. Daimî bir mahiyet arzeden ve servetin kendisinden değil, temin ettiği irattan ödenen bu vergi, hakikî ve hükmi şahısları mükellef kılmaktadır.

Kanunî veya mutâd ikametgâhı memleket dahilinde olan hakikî şahısları, saniyen iş merkezî ("Geschaefstleitung") veya ikametgâhı ("Sitz") memleket dahilinde olan aşağıdaki kurum, şahsî teşekkül ve tesisler, gayri mahdut surette mükellefiyete tâbidirler: Sermaye şirketleri, kâr dağıtan kooperatifler, karşılıklı esasa dayanan sigorta şirketleri, hususî hukukun diğer hükmi şahısları, kamu hukukunun kredi tesisleri.

Mahdut surette mükellefiyete tâbi olanlar, ikâmetgâhı memleket içinde olmayan ve mütâden memleket içinde oturmayan hakikî şahıslar, keza, ikâmetgâhı ve iş merkezi memleket içinde olmayan kurumlar, şahsî teşekküller v.s. dir.

Servet vergisinden muafiyete gelince, bu hususta şunları söyleyebiliriz: Bir kere, Avusturya Millî Bankası, Posta Tasarruf Sandığı, hiseleri itibarıyla münhasıran merkezî Devlet, bir komün veya federe Devlete ait olan teşebbüsler, tasarruf sandıkları (tasarruf muameleleri dolayısıyla), ziraî cemiyetler, muayyen kooperatifler, münhasıran ve vasıtasız bir şekilde dinî, toplumsal ve yardım gayelerine hizmet eden kurum, şahsî teşekkül ve tesisler servet vergisinden muafırlar. Saniyen, son üç yıllık ortaklama aidat gelirleri, 60.000 şilini geçmeyen yardım sandıkları ve büyük sigorta birlikleri bu mükellefiyete tâbi değildir. Gayri mahdut surette mükellefiyete tâbi şahıs ve tesisler için muafiyet yoktur. Hakikî şahıslar bakımından muaf tutulacak meblâğlar ("Freibeträge") bizzat vergi mükellefi için 60.000 şilin, karısı için 60.000 şilin, keza her reşit olmayan çocuk için de 60.000 şilin olarak öngörülmüştür. Vergi mükellefinin 60 yaşından fazla ve asgarî üç sene çalışmayacak vaziyette olması halinde, ayrıca 60.000 şilin vergiden muafırlar. Fakat bunun için gerekli şart, son seneye ait gelirinin 18.000, bütün servetinin ise 200.000 şilinden fazla olmamasıdır.

Hükmi şahıslar için vergiye tâbi asgarî bir servet öngörülmüştür: Bu meblâğ, anonim —irketler, eshamlı komandit şirketler ve madencilikle iştigâl eden teşebbüsler ("Bergrechtliche Gewerkschaften") için 1 milyon şilin, limited şirketler için 200.000 şilindir. Diğer şirketlerden servet vergisi alınması, bütün servetin 40.000 şilini geçmesi halinde vu-

ku bulur. Servet vergisi hâlen vergiye tâbi servetin % 0.75 dir. Yabancı memleketlerle olan münâsebetlerde, vergi götürü olarak tespit edilmektedir. Gelir vergisinde olduğu gibi, servet vergisinde de matrah olarak, "aile geliri" ele alınmaktadır ("Haushaltbesteuerung"). Karı kocanın servetini bir arada matrah olarak alan bu vergilendirme nevi, karı kocadan her ikisinin gayri mahdud surette vergiye tâbi olmaları ve devamlı ayrı yaşamaları kaydına bağlıdır.

Burada, bugün pek aktüel olmayan üç vergi nevini daha zikrederim. Bir kerre, 1948 tarihli bir kanuna istinat eden "reel servet vergisi" ("Vermögensabgabe") ve "servet artışı resmi" ("Vermögenszuwachsabgabe") buraya dahildir. Her iki vergi de hukukî ve hükmi şartları mükellef kılmakta, "vergiden muaf meblâğlar" ("Freibetraege") tanımakta ve bugün hâlen devam eden taksitler halinde ödenmekte idiler. Heriki vergi de, müterakki bir tarifeye sahiptir. Müterakkilik, % 1,5 yüksekliğindeki vergi nisbeti daima aynı kalmakla beraber, servetin münferit basamakları için ödenmesi gerekli yıllık taksitlerin süresi 8 ile azamî 22 yıla kadar teşmil edilmek suretile gerçekleşiyordu.

"Servet artışı vergisi" ("Vermögenszuwachsabgabe"), Avusturya'nın nasiyonel-sosyalistler tarafından Mart 1938'de işgalinden 1 Ocak 1948 tarihine kadar, servette vuku bulan artışı teklif ediyordu.

Oldukça muğlak hükümlere dayanan ve nispetleri itibariyle % 5 den % 50 ye kadar artan müterakki bir vergi idi. Bu vergi, her altı ayda bir olmak üzere 6 eşit taksit halinde tahsil edildiğinden, taksitlerin tamamı —"reel servet vergisinin aksine— çoktan ödenmiş durumdadır.

Tamamiyet mulâhazası ile bir noktaya daha işaret edelim. Komünler ve federe devletler, bir süre servetteki artış yerine arsa ve evlerde vuku bulan değer artışları üzerinden "Wertzuwachsabgaben" denilen vergiler almaktaydılar. İktisap fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark, bu vergiye esas teşkil ediyordu. Çok münâkaşalı olan bu verginin yerine, artık, "gayri menkullerin iktisabı ve el değiştirmesini istihdaf eden vergiye" ("Grundverkehrssteuer") yapılan bir "zam" ("Zuschlag") geçmiştir.

Münhasıran federal Devlete ait vergiler manzumesine dahil diğer vergilere gelince: Bir kere, eski bir Avusturya kanuna, istinat eden "idare meclisi âzalarına yapılan ödemelerden alınan vergi" ("Aufsichtsratsabgabe"), bütün vergisi ve petrol vergisine yapılan "yol inşaat zammı" ("Aufbauzuschlag"), kibrit ve benzeri maddelerden alınan

vergi ("Züdmittelsteuer") "oyun kâğıdından alınan vergi" ("Spiel kantensteuer") "asid vergisi" ("Essigsüuresteuer") "ışık vasıtaları vergisi" ("Leuchtmittelsteuer") ve muamele vergisine merkezî Devlet için yapılan "zam" ("Bundeszuschlag zur Umsatzsteuer") buraya dahildir. Saniyen, bir federe Devlet veya komün dahilindeki spor müsabakaları dolayısıyla yapılan bahsi müşterek ile ilgili harçlar hariç olmak üzere "damga resmi ve hukukî muamelelerden alınan harçlar" ("Stempel- und Rechtsgebühren") "konsolosluk harçları" ("Konsulargebühren"), "mahkeme ve adli idare harçları" ("Gerichts- und Justizverwaltungsggebühren") "gayri menkul ve menkul kıymetlere müteallik muameleleri teklif eden vergiler" ("Kapitalverkehrssteuern"), "sigorta vergisi" ve "nakliye vergisi" buna inzimam eder. Üçüncü olarak, *ithalât ve ihracat gümrükleri* (muayyen talî harçlar dahil), ihracat resimleri ve monopol resimleri de —kumarhaneler ile ilgili monopol resmi hariç— merkezî Devletin öz vergilerindedir. Nihayet, 1959 yılından beri mevcut olan "federal ticarî - sınaî kazançlar vergisi" de ("Bundesgewerbesteuer") buraya dahildir.

Şimdi, ("geteilte Abgaben") denilen tevzie tâbi vergilerinin tetkikine geçelim. Esas itibariyle, 1938'de konulan Alman gelir vergisine dayanan *Avusturya gelir vergisi*, yekdiğerinden pek farklı olmayan iki kısma, yani "esas geli vergisi" ("eigentliche Einkommensteuer") ve "ücret vergisi"ne ("Lohnsteuer") ayrılmaktadır. Her iki verginin süje ve nisbetleri ayrıdır; şöyle ki: Hükmi şahıslar bu vergilere tâbi olmayıp münhasıran hakikî şahıslar mükellef kılınmaktadır. Aralarındaki fark ise, esas itibariyle iki hususta belirlemektedir: Bir kere, gelir vergisi yıllık beyan esasına dayanır. Yıllık beyannamenin verilmemesi veya zamanında verilmemesi vergi mükellefi için çok kötü neticeleri doğurur; zira, bu uakdirde beyanname yerine vergi dairesinin takdiri ikame edilmektedir. Bunun pratik neticesi ise, normal usulün aksine, takdirin doğru olmadığını ve buna müteallik gelirin elde edilmediğini ispat etmek vergi mükellefine düşer. "ücret vergisi", gelir vergisinin ücretler hakkında kabul edilmiş bulunan tevkif usulünden başka bir şey değildir. "ücret vergisi, işveren tarafından ödenen ücret üzerinden tevkif edilip hazineye ödenir. O, son olarak 1967 tarihli gelir vergisi kanunu ile tanzim edilmiş olup, hükmi şahısları değil, sadece hakikî şahısları teklif etmektedir.

Saniyen, bilhassa tarh tekniğindeki böyle bir farklılık dolayısıyla "ücret vergisi" ile gelir vergisi arasında teknik farklar doğmaktadır. Şöyle ki: gelir vergisinde § 9 a göre "Werbungskosten" denilen varidatın iktisabı, temin ve idamesi için gerekli olan "masraflar" (meselâ, iş yerine olan gi-

diş ve dönüş nakil masrafları), her zaman için gelirden tenzil edilebilirler. Borç faizleri ve mutlak olarak tespit edilen azamî bir hadde kadar sigorta masraflarına taallük eden "Sonderausgaben" denilen "hususî masraflar" (Gelir Vergisi kanunu, § 20) ve nihayet, "fevkalâde masraflar" (§ 33 de) aynı veçhile vergiden indirilirler. Bu nevi indirimlerin "ücret vergisine" uygulanması, iş veren nezdinde mevcut olan "vergi karneleri" ne ("Steuerkarte") kaydedildikleri nisbette mümkündür. Sakat ve harp malûlleri v.s. için muayyen hususî indirimlerin mevcudiyetine de ayrıca işaret edelim. Bazı sanatkâr grupları için ise, varidatın iktisap, temin ve idamesine müteallik masraflar için hususî bir götürü miktar tespit edilebilir (Werbungskostenpauschale).

Avusturya gelir vergisi, sentetik bir vergi olup, yukarıda söz konusu olan indirimler hariç, gelirin tamamını kapsamaktadır. Haricez memleket hakkına sahip bazı şahıs grupları, hükümet âzaları, "Nationalrat", "Bundesrat" ve "Landtag" milletvekilleri ve nihayet hususî bir isim altında toplanan gelir kısımları, meselâ "tehlike ve kat zamları" ve zarara sokulan kimselerin aldıkları iratlar, gelir vergisinden muafır. Bilhassa "tehlike ve kat zamları"nın ("Gefahren-und Stockwerkszuschlagen") yüksek bir seviyeye ulaşmaları — varidat artışlarının vergiye tâbi gelir için değil, bilâkis vergiden muaf kısımlar için talep edilmesi de buna inzıman edince — anahtar ehemmiyetindeki münferit branşlardan, mese-lâ inşaat endüstrisinden sağlanan vergi gelirini çok önemli miktarda azaltmıştır.

Avusturya Gelir Vergisi müterakki bir vergidir. Zira, vergi, iki ayrı vergi grubundan, yani evli olmayan kimseleri teşkil eden A grubu ile evli bulunan kimselerden müteşekkil B grubundan farklı nisbette tarhedilir. B grubunun gelir vergisi, % 8 ile 47 arasındadır. A grubuna dahil mükelleflerin gelir vergisi, 38.800 şilin gelire kadar B grubu vergisinin 1,45 katına balığ olmaktadır. 38.000 şilini aşan gelire ise, B grubunun % 7 artırılan vergi nisbetleri tatbik edilmektedir. A vergi grubuna dahil mükelleflerin gelir vergisi, gelirin % 52 sini aşamaz.

Gelir vergisinde çocuklar için hususî bir grup bulunmamakla beraber, "çocuk için tenzilât" mevcuttur.; bunun yüksekliği, çocuk sayısına göre değişen bir şekilde birinci çocuk için müterakki, fakat üçüncü çocuktan itibaren aynı kalmaktadır. Münferit gelir kademelerinin vergi nisbetleri, vergi cetvellerinde gerekli hesaplamalar yapıldıktan sonra, global olarak gösterilmek suretiyle, vergi mükellefleri için kolayca anlaşılır bir hale getirilmektedir.

"*Kapital irada vergisi*" ("*Kapitalertragsteuer*") ise, bir gelir vergisi niteliğindedir. Her nevi faizler; dividendların tâbi olduğu bu vergi, % 15 (% 17,7 zamlar dahil) nisbetinde tevkif usulü ile tahsil edilip maliyeye ödenir. Kira mukavelesi neticesi doğan iratlar ve tasarruf bonusu faizleri buraya dahil değildir.

Avusturya *muamele vergisine* gelince; çeşitli Reich alman muamele vergisinden biraz uzaklaşmakla beraber, 1943 tarihli eski Avusturya kanununa da dönüş bahis konusu değildir. Gelir vergisinde olduğu üzere, muamele vergisinde de, önce harp zammı ismini taşıyan ve inşaat zammı olarak idame ettirilen % 50 nisbetinde bir zam alınmaktadır. Muamele vergi emtea muamelelerini ve hizmetleri vergilendirmektedir. Vergi nisbetleri, esas itibariyle, müsavi ve % 5,5 yüksekliğinde olan yayılı bir vergidir. Ancak, ziraata % 1,7 ve toptan ticarete % 1,8 yüksekliğindeki indirimli nisbetler tatbik edilmektedir. Muamele vergisinden muaf muameleler şunlardır: Bir kerre, ham ve yardımcı maddelerin ithali, bazı ham ve yarı mamûl maddelerin toptan ticaret safhasındaki ilk teslimi, merkezî Devlet (Bund) ve kamû hukuku kurumlarına yapılan teslimler vergiden muafırlar. İkinci olarak, cebri icradaki satış, posta ve telgraf muameleleri, vergiye tâbi arazi ile ilgili muameleler vergiye tâbi değildir. Üçüncü olarak, bahsi müşterek ve piyango, kanununa, sigorta vergisi kanununa, sermaye vergisi kanununa, idare meclisi üyeliği vergi kanununa tâbi muameleler, gayrimenkullere taallük eden kira ve ortaklık mukavelesi neticesinden doğan muameleler, sosyal sigortaya yapılan aidat, muamele vergisinden muaf tutulmaktadır. Dördüncü olarak, bir takvim yılında 48.000 şilinden fazla olmamak şartıyla hususi öğretmen, sanatkâr, muharrir v.s. olarak icra edilen faaliyetten doğan muameleler, bir takvim yılında 18.000 şilini aşmamak şartıyla komisyoncu olarak icra edilen faaliyetten doğan muameleler, ihtiyarlar, körler yurdu ve darülacezelerine taallük eden muameleler ve nihayet, gelirleri esas itibariyle masraflarını karşılamak için kullanılmak şartıyla özel okulların muameleleri vergiden muafırlar. İhracattan alınan vergi iade edilmekte ("*Umsattsteuerrückvergütung*"), ithalattan ise, nisbeti itibariyle % 0 ile 8,5 arasında olan ve "*Umsatzausgleichsteuer*" denilen bir vergi alınmaktadır.

"*Fatura damga resmi*" ("*Rechnungsstempel*") muamele vergisi ile birleştirilmiştir ve muamele vergisi nisbetinin % 20 sine baliğ olmaktadır. Muamele vergisi — emtea muameleleri bahis konusu olduğu takdirde —, satıcı tarafından ödenmekte ve alıcıya inikâs ettirilmektedir.

Bugün, şimdiye kadarki eski muamele vergisinin yerine bir "*eklenen değer vergisi*" ("*Mehrwertumsatzsteuer*") ihdası meselesi tartışılmakta-

dır. Bu suretle, sadece, meselâ Fransa ve Federal Almanya Cumhuriyeti gibi bir çok kıt'a Avrupası Devletleri tarafından kabul edilen muamele vergisi sistemine yaklaşmak hedefi güdülmekte, bilâkis eklenen değerin vergilendirilmesi, prensibi, yani ilk maddelerin (bilhassa ham ve yarı mamûl maddelerin) vergilendirilmesinde ödenen verginin indirilmesi prensibi vasıtasıyla, ham maddeden mamûl maddeye kadar her şeyi kendi işletmelerinde imâl eden büyük teşebbüslerin küçük teşebbüsler muvacehesinde haiz oldukları müsait durumdan doğan mevcut âdaletsizliğin bertaraf edilmesi düşünülmektedir. Geniş ölçüde Fransız ve Alman vergisine benzeyen yeni eklenen değer — muamele vergisi” “Mehrwertumsatzsteuer”), henüz kanun tasarısı halinde değil, bilâkis daha bakanlıklar arası müzakerelerin konusunu teşkil etmektedir. Takriben 1 Nisan 1969 dan itibaren kabulü düşünülebilir.

1955 tarihli *veraset ve intikal vergisi kanunu* ve 1967 tarihli ek kanun ile İkinci Cihan Harb'inden önceki zamana nazaran yepyeni hukukî bir durum ihdas edildi. Sadece ölüm dolayısıyla doğan her türlü iktisap, yani kanunî miras hisseleri ve ölüm dolayısıyla intikal değil, bilâkis hayatta olanlar arasında vuku bulan hertürlü mülkiyet intikalleri verginin konusunu teşkil etmektedir. Diğer bir çok memleketlerdeki vergilendirmenin aksine, Avusturya'da bir tereke vergisi mevcut değildir. Hükûmî şahıslar için ölüm bahis konusu olamayacağına göre vergi, münhasıran hakikî şahısları mükellef kılmaktadır. Vergiye tâbi mükellefler beş sınıfa ayrılmaktadırlar: Birinci vergi sınıfı eşi, ikinci vergi sınıfı çocukları ve torunları, üçüncü vergi sınıfı ana, baba, büyük ana ve büyük baba ve onların fûruunu, dördüncü vergi sınıfı kaynata ve kaynana ve onların çocuklarını, beşinci vergi sınıfı ise diğer mükellefleri ihtiva etmektedir. Vergi, beşinci vergi sınıfında % 14'den % 60'a yükselmektedir. Akrabalık derecesi, hibelerde miras durumuna nazaran — kanunî mahfuz hisse hakkı dolayısıyla — aynı önemi haiz olmamakla beraber, bu vergi sınıfları, hem miras, hem de hibe için muteberdir. Birinci ve ikinci vergi sınıfına dahil mükellefler için 30.000 şilinklik, üçüncü ve dördüncü gruba dahil olanlar için 6.000 şilinklik ve beşinci vergi sınıfına dahil olanlar için ise 1500 şilinklik bir meblâğ vergiden muaftır. Ayrıca, birinci ve ikinci vergi sınıfına dahil mükellefler için, kıymeti nazarı itibare alınmaksızın, üçüncü ve dördüncü sınıfa dahil olanlar için 20.000 şilini aşmadığı takdirde ev eşyası vergiden muaftır. Nihayet, diğer hükümlere göre muafiyetten istifade etmeyen ve birinci ve ikinci vergi sınıfına dahil mükellefler tarafından iktisap edilen menkuller 20.000 şiline kadar, üçüncü ve dördüncü vergi sınıfına dahil olanlar tarafından iktisap edilenler ise 8.000 şiline ka-

dar vergiye tâbi değillerdir. Hayatta olan eşler arasındaki hibeler ise, 200.000 şiline kadar vergice teklif edilmemektedirler. Kanun, bilhassa orman serveti hususunda, % 20 arttırılmış mecmu meblâğın ön eşit yıllık taksit halinde tediyesine müsaade etmek suretile ödeme kolaylıkları ihtiva etmektedir*.

“Erbschaftsteueraequivalent” denilen vergi, servet vergisi kanununa göre gayri mahdut veya mahdut surette vergiye tâbi hükmi şahıslardan tahsil olunur. Muafiyetler de, esas itibariyle servet vergisi kanununun esaslarına göre yuku bulmaktadır. % 05 nisbetindeki vergi sadece tüm servetin 40.000 şilini aşan kısmından — ki bu meblâğ aynı zamanda muafiyet hudutlarını teşkil etmektedir — alınır. Kurumlar Vergisi ile ticarî-sınai kazançlar vergisinin (“Gewerbesteuer”) tesbitinde, (“Erbschaftsteueraequivalent”) indirilebilir bir masraf olarak kabul edilmemektedir. Avusturya’da, gerek vrasat vergisinin gerekse “Erbschaftsteueraequivalent”in (yani hükmi şahıslardan alınan veraset vergisinin) malî önemi çok azdır.

Nihayet, gayri menkullerin iktisabından doğan muamelelerle ilgili vergiyi (Grunderwerbsteuer), kara nakil vasıtaları vergisini, Petrol Vergisini, bira ve şarap vergisini (burada bahis konusu olan yalnız dar mânâda şarap değil, diğer alkollü içkilerdir) zikredelim.

Münhasıran federe Devlete ait vergiler şunlardır: Yangından korunma vergisi, turizm ile ilgili resimler, vacılık ve balıkçılıktan alınan resimler (av ve balıkçılık haklarının mülkiyet ve kiralanmasından alınan resimler), keza avcılık ve balıkçılık kartlarından alınan resimler, tabii güzelliklere sevk eden yolların istifadesinden alınan resimler, gazetelerdeki veya diğer basılmış eserlerdeki ilânlardan alınan resimler, gayri menkul mâliklerinin menfaat aidatı, keza federe Devlet idaresi resimleri. Federe devletin bu öz vergileri, pek önemli değildir. Federe Devletlerin varidatı, hemen hemen tamamen, vergiler taksiminden elde edilen hasıllattan ve komünlerin taksime tâbi vergilere olan hisselerinin % 20’sinden müteşekkildir. Federe Devletlerin komünlerin hisselerinin % 20 sini talep edebileceğine dair hüküm mecburî olmamakla beraber, hemen bütün federe Devletler bundan istifade etmektedirler.

*) “Hibe Vergisi” ne (“Schenkungssteuer”) dair hükümler Veraset Vergisi hükümleri ile bir arada bulunmaktadır. Ayrıca kanun, ölüm dolayısıyla vuku bulan “gayeli intikalleri” (“Zweckzuwendungen”) meselâ vakıflara dair ükümleri ihtiva etmektedir. O, “Erbschaftsteueraequivalent” denilen vergi ile tamamlanmaktadır.

Komünler de, bir çok öz vergilere sahiptirler. Mamafih, bunlardan yalnız bir kaç tanesi önemlidir.

Komünlerin ticarî kazançlar vergisi (Gewerbsteuer) oldukça ehemmiyetli olanlardandır. 31 Aralık 1958 e kadar, tamamı komünlerin olan, mevzuu ticarî-sınâî randıman ve sermaye olan yalnız bir tek ticarî kazançlar vergisi mevcut idi. 1959 tarihli malî tevzin kanunu ile bu vergide bir yenilik yapıldı. Şöyle ki: 1 Ocak 1959 dan itibaren komünlere ait olan ve ticarî kazanç ve sermayeyi vergilendiren verginin yanı sıra, münhasıran merkezi Devlete ait bir vergi olarak, "Bundesgewerbsteuer" denilen bir vergi alınmaktadır. Gerek komünlerin "Gewerbsteuer" i gerekse "Bundesgewerbsteuer" merkezi Devlet (Bund) tarafından tahsil edilmektedir. Komün "Gewerbsteuer" in vergi nisbeti (Hebesatz), matrahın "Steuermessbetrag) % 180 olmasına rağmen, "Bundesgewerbsteuer" in nisbeti (Hebesatz) matrahın % 120 sidir. Burada taksim edilen bir vergi değil, bilâkis nisbetleri itibariyle farklı bir paralel vergilendirme durumu bahis konusudur.

Memleket dahilindeki her ticarî-sınâî işletme, "Gewerbsteuer" e tâbidir. Kollektif Şirketler, komandit şirketler ve şerikleri işletmenin müteşebbisi addedilen diğer şirketler, sermaye şirketleri, kazanç dağıtan kooperatif şirketler (Erwerbs-und Wirtschaftsgenossenschaften) ve karşılık esasına dayanan sigorta birlikleri, kayıtsız şartsız vergi mükellefidirler. Kamu hukuku hükmü şahıslarına ait müesseseler ise, ticarî bir gaye takip ettikleri takdirde vergiyle teklif edilmektedirler. Hususî hukukun diğer hükmü şahıslarının faaliyeti de — iktisadî gayeli ticarî bir işletme sevk etmeleri kaydıyla — ticarî-sınâî bir işletme addedilmektedir. Kezalik, memleket dahilinde yapılan seyyar ticaret de buraya dahildir.

Ticarî-sınâî kazançlar vergisinden muafiyete gelince: Avusturya Devlet Demir Yolları, Devlet Monopol İşletmeleri (tütün monopolü hariç), millî piyango bayileri, Avusturya Millî Bankası, tasarruf muamelelerine hizmet eden "Postsparkasse" "Sparkassen", zirai birlikler, münhasıran kamu yararlı veya dinî gayeleri olan müesseseler, federal Devlet hastahaneleri, emekli sandıkları v.s. Vergi borçlusu işletme sahibidir. Vergi matrahını ticarî-sınâî randıman ve sermaye teşkil etmektedir. Ticarî-sınâî randıman ise, işletme kârı ile şu ilâve hesaplardan müteşekkildir: İşletmenin iktisadî genişletilmesi veya ıslahı ile münâsebet halinde olan borç faizleri; işletmenin iktisap veya kuruluşu ile ekonomik yönden irtibat halinde olan daimi karakterdeki masraflar; sabit kıymetlerin başkalarına ait olup da emlak olmayan kısmından istifade için ödenen bedelin

yanısı; bir kolektif, komandit veya şerikleri ticarî-sınâî işletmenin müteşebbisi addedilen diğer bir şirketin zararındaki hisseler.

Kârın ve ilâve hesaplarının toplamı aşağıda zikredilecek kıymetlerin % 3'ü nisbetinde azaltılır. Bunlar şunlardan ibarettir: İşletme sermayesine dahil olan emlâkın tahrir değeri, bir kolektif komandit veya şeriklere müteşebbis olan diğer bir şirketin kârındaki hisseler, keza yerli bir müessesenin memleket içindeki işletmesinden elde etmediği kazanç kısmı.

Ticarî-sınâî kazançlar vergisinin hesaplanmasında hareket mebdeini "Steuermessbetrag" teşkil etmektedir. Bu ise, bir yüzde nisbetinin, yani "Steuermesszahl" ın ticarî-sınâî randımına tatbiki ile hesaplanır. "Steuermesszahl", hakiki şahıslar için şu şekli arzeder:

İlk	18.000 şilin için	% 0
Sonra gelen	72.000 şilin için	% 6
Sonra gelen bütün meblâğlar	için	% 5
Diğer bütün müesseselerde		% 5

Ticarî-sınâî sermayenin vergilendirilmesi ("Besteuerung des Gewerbekapitals") de tahrir değerine dayanmaktadır. Tahrir değerine aşağıdaki meblâğlar ilâve edilir: Borç faizlerine ve daimî karakterdeki masraflara tekabül eden mükellefiyetler (Verbindlichkeiten), işletmenin tasarrufu altında olup da mülkiyeti bir üçüncü şahsa ait olan emlâk dışındaki iktisadî mallar (bu kıymetleri bırakan kimsenin ticarî-sınâî sermayesine dahil olmamak şartıyla).

Tahrir değeri ve ilâve değerlerin toplamından şu kısımlar indirilir: Ticarî-sınâî işletmenin tahrir değerinde mevcut olan işletme emlâkının tahrir değerleri toplamı, diğer şirketlerdeki bir iştirâkin değeri. Burada esas olan tahrir değeri, takvim yılının hitamından önce son olarak tespit edilen değerdir.

Bunun hesaplanmasında da hareket mebdeini "Steuermessbetrag" teşkil etmektedir. Bu, bir binde nisbetinin ticarî-sınâî sermayeye tatbiki ile tespit edilir.

"Vergi nispetleri" ("Steuermesszahlen") sermayenin ilk 250.000 şilini için binde sıfır, sonra gelen diğer meblâğlar için binde birdir.

Ticarî-sınâî randıman ve sermayenin bu şekilde bulunan "Steuermessbetrag" ları toplanmak suretiyle, bir tek vergi matrahı elde edilir. Vergi miktarı ise, böyle bir yeknasak vergi matrahına bir komün dahi-

lindeki bütün işletmeler için aynı yükseklikte olan bir "nisbeti" ("Hebesatz") tatbik etmek suretiyle tespit edilir.

Vergi borçlusu vergiyi dörtte birer peşin ödeme taksitleri halinde 10.II., 10.V., 10.VII "ve 10.XI. tarihlerinde ödemek zorundadır: Bir takvim yılının peşin ödeme taksitleri, son olarak tarh edilen ticarî-sınai kazançlar vergisine müsavidir

Önemli olan diğer bir vergi "Lohnsummensteuer" dir. Bu verginin matrahını, bir komün dışındaki işletmenin işçilerine her ay ödenen ücret ve maaşların toplamı teşkil etmektedir. Bir komünün "Lohnsummensteuer" tahsil edebilmesi, onun aynı zamanda ticarî-sınai randıman ve sermayeden vergi tahsil etmesine bağlıdır. Esasen, bu vergi, ayrı bir vergi olmayıp, ticarî-sınai kazançlar vergisinin hususî bir tahsil şeklidir.

"Lohnsummensteuer" in hesaplanması da bir "Steuermessbetrag" a dayanır. Bu ise, bir binde nisbetinin (Steuermesszahl) ücret toplamına tatbiki ile elde edilir. Bir ay içinde toplam ücret 5000 şilini aşmadığı takdirde, 1500 şilinelik bir meblâğ tenzil edilebilir. "Steuermesszahl" bütün işletmeler için % 02 dir.

Bu verginin nisbeti (Hebesatz) komün dahilindeki bütün işletmeler için aynı olmakla beraber, "Gewerbsteuer" in nisbetinden inhıraf edebilir.

Önemli olan diğer bir komün vergisi, *bina ve arazi vergisidir*. Bu verginin matrahına da tahrir değerleri esas teşkil etmektedir. Bu tahrir değeri, 1955 ve 1963 kanunları ile önemli ölçüde arttırılmakla beraber, 1965 ek kanunu ile tekrar bazı tenziller yapıldı. Gerek bina ve arazi vergisinde, gerekse ticarî-sınai kazançlar vergisinde 1955 yılından itibaren vuku bulan artma, vergi nispetlerini yükseltmek suretiyle değil, tahrir değerlerini yeniden tespit etmek suretiyle olmuştur. Buna rağmen, bilhassa arsaların tahrir kıymetleri rayiç değerlerinin oldukça aşağısındadır. Arazi vergisinin hesaplanması da "Steuermessbetrag" a dayanır. Bu ise, bir binde nisbetinin (Steuermesszahl) tahrir değerine tatbiki ile tesbit edilir. Böyle bir binde nisbeti, bugün, vergilendiren kategoriye göre değişmek üzere binde 0,5 ile binde 1,5 arasında bulunmaktadır. Verginin yıllık miktarı, genel bir yüzde nisbetini (Hebesatz) vergi matrahına (Steuermessbetrag) tatbik etmek suretiyle hesaplanır. O halde, "Hebesatz" çarpan durumundadır. O, bir komün dahilindeki ziraat ve ormancılıkla işgal eden bütün işletmeler için aynı olmak zorundadır; ancak, arsalar için muteber olan "Hebesatz" bundan inhıraf edebilir. Arazi vergisinin "Hebesatz" ı halen % 400 dür.

Arazi vergisinin mevzuunu memleket dahilindeki emlak ve arazi teşkil etmektedir. Vergiden muaf olan emlak ve araziye gelince : Kamu hizmetine ve yararına tahsis edilen kamu şahıslarının emlak ve arazisi; Kızılhaçın ve ona ait derneklerin emlak ve arazisi; spor birliklerine ait — profesyonel spor veya kazanca hizmet etmemek kaydıyla — her türlü emlak ve arazi; kanunca tanınan kilise ve dinî cemiyetlerin dinî gayeler için kullanılan emlak ve arazisi; bir kamu şahsının ilim, eğitim ve terbiye, insan sağlığını tedavi ve koruma gayeleri için kullandığı emlak ve arazi, kamu münakalesi, havacılık ve yol inşaaı için kullanılan emlak ve arazi; akar sular, bir kamu şahsına ait olan göl ve havuzlar; ve nihayet, yabancılarla ait olup da onların faaliyetlerini icrada kullandıkları emlak.

Bundan maada, yardıma muhtaç şahısların evleri, talebelere, çıraklara ait müşterek salonlar, bekleme salonları, yabancı devletlerin başka memleketlerde kendilerini temsil eden memur ve müstahdemlerinin ikamet ihtiyaçlarına hizmet eden emlak, bina ve arazi vergisinin istisnaları arasındadır. Bu istisnaların mevcudiyeti vergi mevzuunun yukarıda söz edilen gayeler için münhasıran ve dolaysız bir şekilde kullanılmasına bağlıdır. Aksi takdirde, yalnız kısmî bir istisna doğmaktadır. Vergi borçlusu, mülk sahibi veya intifa hakkı sahibidir. Vergi için (her türlü mütemminatı ile birlikte) vergi mevzuu üzerinde kanunî bir rehin hakkı mevcuttur.

Komünlerin sayısız öz vergilerinden, burada, sadece, bir dereceye kadar malî önemi olanları zikredelim. Bu arada bilhassa eğlence vergisinden bahsedilebilir. Bu verginin mevzuu: Sinema, tiyatro gösterileri, konser ve diğer müzikal gösteriler, sirk gösterileri, buz üzerinde kayak ile ilgili gösteriler, spor müsabakaları, bilardo ve satranç müsabakaları v.s. dir. Vergiye tâbi olmayan hususlara gelince: Münhasıran kamu veya müsaadeli özel okullardaki öğrenime hizmet eden gösteriler, hasılatı münhasıran kamu yararlı gayelere tahsis edilen gösteriler buraya dahildir. Vergi, çeşitli şekillerde, fakat genellikle kart vergisi şeklinde tahsil edilmektedir. Verginin nisbeti giriş kartlarının fiyatlarının bir kademeli olması halinde % 10, çok kademeli olması halinde, birinci kademe için % 10 ve diğer kademeler için % 15 dir. Vergi, götürü esasa göre de alınabilir.

Bundan maada, ilân resmi ve meşrubat vergisine zikredelim. Buna, meselâ süs köpeği resmi, hayvan alım, satım ve kesiminden alınan resim gibi bir kaç küçük vergiden başka, pek çok harçlar inzımam eder; meselâ, su ücreti, bahsi müşterek harcına olan hisse, çöp ve fener parası, lâğım inşa ve islah giderlerine iştirak payı, fennî vasıtalarla kanal temizleme ücreti buraya dahildir.

Tercüme Eden :
Dr. Salih TURHAN